

Leto IV.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

NA MEJAH

Štev. 13.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Kerkov dom

Jesenice, 1. julija 1939

K prazniku slovanskih bratov

V čudno zmešani dobi živimo. Vsa doslej veljavna pravila postavljamo na glavo in vse vekotrajne dobrine izgubljajo vrednost. Kar so naši predniki ljubili, mi ne ljubimo, kar so oni cenili, mi ne cenimo. V nekakšnem trajnem strahu živimo, ne samo v strahu pred vojno, ampak v strahu, da nam iztrgajo še tiste svetinje, ki smo jih v stoletnih krvavih borbah ohranili.

Saj pa to ni prav nič čudnega! Razne teorije, so narodom zmešale glave, da so pozabili na tisto najosnovnejšo pravico, ki jo ima vsak narod, čeprav je številčno še tako neznamenit, na pravico namreč, da sme živeti svoje samostojno, če že ne politično pa vsaj duhovno življenje. To so pozabili tako imenovani narodi boljše vrste, ki poskušajo na vse načine spraviti male narode v politično in kulturno zavisnost in jim zaradi zagotovitve svojega »življenjskega prostora« odrekajo tudi tako prvenstveno pravico kot je narodov obstoj. Če le izustimo besedo narod, že padejo po nas in nam skušajo na vsak način dokazati ter nas prepričati, da mi nismo narod, češ, saj nimamo ne zgodovine, ne tradicije, ne lastne kulture in tako sploh ne pravice do samostojnega kulturnega udejstvovanja v skupnosti kulturnih narodov. Toda takim se mi le pomilovalno smejemo, saj vemo, da jih od različnih teorij že boli glava, tako da ne morejo točno premisliti tega, kar nam očitajo. Mi se namreč dobro zavedamo, da imamo za seboj slavno preteklost; vemo pa tudi, kar s ponosom beremo v zgodovini, da smo se uvrstili v krog kulturnih narodov prej, kot pa marsikatero evropsko pleme višje vrste.

Vsakomur priznavamo zasluge, ki jih ima bodisi za duhovni napredek vsega človeštva, bodisi za napredek našega naroda, zato pa od vsakogar zahtevamo, da prizna in spoštuje našo kulturno tradicijo, ki sega v čas delovanja svetih bratov Cirila in Metoda.

Slovenci se vse premalo zavedamo njunega odločilnega pomena, ki ga imata za nas prav

tako kakor za ostale slovanske narode. Zato je prav, da se ta mesec, ko se ju spominjamo, nekoliko vmislimo v veličino njunega delovanja. Saj če se ozremo v 9. stoletje, moramo uvideti, da sta odprla k nam vrata krščanstvu, obenem pa položila temelje našemu samobitnemu duhovnemu življenju. Iz Bizanca sta se odpravila s sodelavci na misijonsko pot v naše kraje. Takrat smo bili še brez lastne kulture in smo se le stežka upirali nemški, ki so jo nemški duhovniki širili obenem s krščansko vero. Sveta brata pa sta začetnika slovenske literature in s tem začetnika razmaha našega lastnega duhovnega življenja. Že ko sta prišla k nam, sta prinesla pisavo, ki jo je naredil Ciril in v tej sta začela prevajati knjige za bogoslužje iz grškega v slovenski jezik. Zbirala sta slovanske mladence in jih vzgajala, ljudstvo pa poučevala v narodnem jeziku, ki sta ga uvedla tudi v bogoslužje. Po Cirilovi smrti je to delo vršil Metod sam, kljub strastnemu nasprotovanju nemške duhovščine. Zaprli so ga in ga izpustili šele na papežev ukaz. Metod je imel sicer oporo v slovenskem knezu Kocluju, pa so že po Metodovi smrti morali njegovi učenci zapustiti naše pokrajine in zopet so Nemci širili krščanstvo in germanstvo.

Velika važnost solunskih bratov je tudi v tem, da sta s cerkveno organizacijo pospešila tudi politično, ker sta združila panonske Slovence in Moravane v lastni nadškofiji. S tem bi bilo v glavnih potezah označeno njuno delo, ki so ga podpirali tudi slovenski knezi, ker so se dobro zavedali, da je pogoj za uspešen odpor zoper germanski imperializem le v kulturno in versko enotni slovanski vzajemnosti.

Ko bodo torej na predvečer praznika bratov sv. Cirila in Metoda zagoreli kresovi po slovenski zemlji, naj mogočno žare in odsevajo v srcih slovenskega ljudstva, da bo ta naš narod zagorel v ljubezni do izročila svetih solunskih bratov in v ljubezni do slovenske narodne in duhovne samobitnosti.

Voditelj slovenskega naroda: „Mesto ZZZD je ob strani njenega naroda“

(Iz govora dr. A. Korošca na delavskem taboru v Ljubljani dne 4. junija.)

V prejšnji številki smo navedli besede ministrskega predsednika Dragiša Cvetkovića na delavskem taboru v Ljubljani dne 4. junija in ob njih razmišljali, kako srečno pot za slovensko delavstvo je ubrala Zveza združenih delavcev, ko se je odločila, da v borbi proti internacionalnemu marksizmu nastopa skupaj z Jugoslovansko delavsko zvezo. Za koristi slovenskega delavstva se bori z močno hrbtenico vlade in zlasti njenega predsednika Dragiša Cvetkovića. Ta povezanost z Jugoslovansko delavsko zvezo je pravi strah nasprotnih organizacij. Ker je to že obče znano, da so se pred ZZZD pulile za to

zvezo druge organizacije (le da niso bile uslišane), v poštenem medsebojnem tekmovanju za delavske koristi ni pričakovati očitkov na račun te povezanosti.

Danes navajamo v naslovu tega razmišljanja besede voditelja slovenskega naroda na istem delavskem taboru. Ob tej priliki je naš voditelj spregovoril na račun ZZZD tako laskave in tako jedrnatih stavke, da si jih moramo dobro zapomniti in se ob njih dalje časa pomuditi. Takole je rekel:

Zveza združenih delavcev je imela v tej kratki dobi iz treh razlogov tako sijajen uspeh:

1. Ker je v strokovnem, socialnem in gospodarskem oziru nudila slovenskemu delavstvu,

Z Jesenic

Kolonijo mladih delavcev z Jesenic za dotedensko letovanje v Bohinju organizira Društvo za varstvo delavske mladine v Ljubljani. Dosedaj se je prijavilo okoli 30 mladih delavcev, zlasti vajencev. Kolonija odpotuje z Jesenic v nedeljo 9. julija ob tri četrti na 12. Taborila bo v Stari Fužini. Mladim delavcem privoščimo ta oddih in želimo, da se osvežijo in okrepijo v zdravem Bohinju.

Podvoz rešen poplav. Mestna občina je pričela z deli za novo kanalizacijo mesta v okolici carinarnice v smeri proti Mirci. Z novo kanalizacijo se bo verjetno posrečilo zadostno odvajati vode ob nalivih stran od železniškega podvoza, ki je skoro ob vsakem večjem nalivu zalit in povzroča občini stalne izdatke za čiščenje naplavljenega blata.

O novih vlakih, o katerih smo zadnjič poročali in ki so pričeli voziti 15. oziroma 17. junija, je treba pripomniti, da vozi novi vlak ob sobotah in dnevih pred prazniki v smeri Ljubljana - Jesenice ob 14.35 iz Ljubljane. Na Jesenice dospe ta vlak ob 16.15. — V nasprotni smeri (Jesenice - Ljubljana) pa vozi novi vlak ob nedeljah in praznikih, in sicer odhaja z Jesenic ob 19.26 in dospe v Ljubljano ob 21.16.

Jeseniško romanje na Sveto Goro. Na Jesenicah se organizira posebno jeseniško romanje na Sv. Goro pri Gorici ob priliki 400 letnice prikazanja Matere božje slovenski pastirici Ferligovej. Romanje bo združeno s poučnim izletom v Gorico, na Oslavje, Doberdob, Sv. Mihael, v Redipuljo, Štivan in v Trst. Romarji bodo imeli priliko pod strokovnim vodstvom in z razlago ogledati si vse večje znamenitosti sončne Goriške in Trsta. Videli bodo bojišča soške fronte v svetovni vojski in obiskali grobove padlih vojakov. Romanje se bo vršilo 12. in 15. avgusta. 12. avgusta se odpeljejo z vlakom z Jesenic (ob 10.25) do Ljubljane. Iz Ljubljane na Gorico in nazaj v Ljubljano se vozijo z avtobusi. (Samo z

avtobusi je mogoče v tako kratkem času in tako poceni obiskati tolike znamenitosti! Odhod iz Ljubljane izpred gl. kolodvora ob pol 1. Vozijo se skozi Postojno in Vipavsko dolino. V Gorico dospejo okoli 5 in bo dve uri odmora (trgovine so odprte do 8). Zvečer na Sv. Goro (do polovice hriba vsi z avtobusi, nato peš do vrha, le slabotni se peljejo z lahkim avtobusom do vrha). Zvečer bo kratka pobožnost v cerkvi. Prenočišče na Sveti Gori. Zjutraj ob 6 sveta maša in pridiga za jeseniške romarje. (Spovedujejo tudi slovenski spovedniki.) Ob 8 odhod s Sv. Gore, nato obisk pokopališč in bojišč kakor zgoraj omenjeno. Ob 2 popoldne prihod v Trst (skupen ogled starodavne stolnice sv. Justa in morskoga akvarija). Ob 7 odhod iz Trsta. Vrnejo se na Jesenice z vlakom ob 1.58 (v ponedeljek zjutraj). Cena za vožnjo z avtobusom, za potni list, prenočišče in obisk akvarija 110 din. Za vožnjo do Ljubljane in nazaj (po železnici) 37 din. (Kdor ima režijsko karto, plača seveda samo režijo.) Prijavi se je do 9. julija. Poznejše prijave se bodo upoštevale samo po možnosti. Prijavi se je v župnem uradu ali pa v Hranilnici in posojilnici (v župnišču) ali pri predsednici žen. odseka Krekovega prosv. društva (gospa Savinškova). Plača se ob prijavi, oziroma po dogovoru ob priliki prijave. Fotografije za potni list ne bodo potrebne, pač pa mora imeti vsak potnik s seboj kakršno koli legitimacijo s sliko.

Protestno zborovanje ZZZD. Za 9. julij dopoldne (nedelja) sklicuje jeseniško okrožje ZZZD veliko protestno zborovanje zaradi ravnanja z našim delavstvom pri KID. Za zborovanje vlada veliko zanimanje in se ga bodo udeležili ne samo vsi člani, ampak tudi mnogi prijatelji slovenskega kat. delavstva, da se tako ves narod pokaže solidaren s svojimi delavskimi tovariši. Na zborovanju bodo iznešene važne ugotovitve, ki bodo zanimale široko javnost. Zdi se, da bo zavedno slovensko delavstvo otvorilo s tem shodom novo borbo za svoje pravice, ker prijateljska posredovanja niso našla potrebnega razumevanja. Obotvoritvi te borbe mi od svoje strani ugotovimo le to, da narod še nikdar ni podlegel. Borba našega delavstva je borba naroda, ker je naše delavstvo bistveni del našega naroda.

Posebnost. Neki tukajšnji trgovec je označil

kar je za njegov stanovski razvoj in napredek potrebno. Zato ji je tudi državna oblast mirne duše izročila pred kratkim vodstvo Delavske zbornice v Sloveniji.

2. Ker Zveza združenih delavcev noče ne kulturno, ne nacionalno, pa tudi ne politično — v kolikor pač v tem oziru vpliva na delavstvo — kakih drugih potov, kakor ga hoče večina slovenskega naroda. **Njeno mesto je ob strani njenega naroda!**

3. Ker se ne izgublja v internacionale, ampak hoče ostati nacionalna, jugoslovanska, svoji državi in svojemu kralju zvesta delavska stanovska organizacija.

Vsaka teh treh točk je prav za prav naslov za daljša razmišljanja, ki jih pa naš po svojem obsegu skromen list ne more prinesiti. Za Jesenice in za naš visoki gorenjski kot je pa zlasti druga točka tako zelo važna, da bi napravili veliko napako, če ne bi naših bralcev nanjo opozorili. Kaj je hotel naš voditelj s temi besedami poudariti, je v skoraj pesniški obliki obrazložil na naslednjem delavskem taboru na naši severni štajerski meji. Strokovna zveza viničarjev ZZZD je priredila v nedeljo, dne 18. junija na slovitem vinskem bregu Slovenskih goric v Jeruzalemu (blizu Ljutomeru) krasen viničarski tabor. Na tem taboru je dr. Korošec med drugim spregovoril tudi sledeče besede:

Vi hočete z današnjim dnem tudi pokazati, da se ne odvajate od slovenskega naroda, ampak da ste sestavni del naše narodne celine, ravno tako važen kot drugi stanovi, ravno tako časti vreden, čislán kot drugi stanovi, ravno tako potreben kot drugi stanovi. Ta slovenska zemlja, ki jo vi obdelujete s svojim trudom, ki jo vi namakate s svojim znojem, je tudi vaša slovenska zemlja in vi jo ljubite, kakor jo ljubimo vsi njeni sinovi. Tu ni nobene razlike, vsi smo sinovi in hčere naše skupne slovenske matere, skupne slovenske zemlje. Vaš današnji tabor glasno kliče vsemu slovenskemu narodu:

Ing. arch. Jože Platner:

Jesenice danes in jutri

Program za regulacijski načrt našega mesta

Cilj programa je prikazati v kratkih obrisih glavne smernice, potrebe za izdelavo generalnega regulacijskega načrta mesta Jesenic, upoštevajoč sedanje stanje ter predvidene potrebe, ki bodo nastale tekom prihodnjih 50 let.

Za pridobitev generalnega regulacijskega načrta je mestna občina izvršila vsa potrebna izmerjenja ter je napravila na podlagi teh načrte, upoštevajoč vse tozadevne zakonske določbe. Izdelala je za celotno regulacijsko ozemlje načrte v merilih 1:2000 in podrobne načrte 1:500 z nižinsko in višinsko meritvijo po najnovejših metodah. Kot orientacijske načrte je izvršila poleg teh še fotografsko povečano generalštabno karto v merilu 1:10.000. Ti načrti služijo kot osnova za generalni regulacijski načrt.

Pri reševanju regulacijskih problemov se je vzel kot osnovni princip realno reševanje urbanističnih problemov na podlagi vseh tozadevnih potrebnih podatkov. V ta namen je mestna občina popisala karakteristične predele naselja po posebnih statističnih oblikah ter na ta način ugotovila razne primerjalne koeficiente, ki bodo služili pri reševanju generalnega regulacijskega načrta in to v novem delu kakor tudi pri asanaciji obstoječega naselja.

Nadalje je mestna občina zbrala geološki, zgodovinski in populacijski material, ki je kratko podan v tem programnem poročilu.

»Evo nas, mi smo in mi hočemo vedno ostati zvesti sinovi slovenske domovine.«

In ves slovenski narod vas z navdušenjem pozdravlja in pritiska na svoje srce, ker se niste izgubili v kaki internacionali, ampak ostali tam, kjer vam je mesto, ob svojem narodu.

In kakor je ves slovenski narod zvest svoji veliki domovini Jugoslaviji, ravno tako je tudi viničarski stan. Branil bo Jugoslavijo, kakor bo Jugoslavija branila svojo Slovenijo.

Kakor na strokovnem, socialnem in gospodarskem polju, ubira ZZZD najbolj zdrava in za svoje članstvo koristna pota, tako je znala tudi v narodnostnem boju zavzeti tista borbena mesta, tiste obrambne okope, izza katerih bo najuspešneje branila svetinje slovenske narodnosti. V slovenski slogi je rešitev slovenstva. Zato ZZZD noče slovenskega delavstva odtrgati iz povezanosti s slovenskim narodom, ampak ohraniti delavstvo kot del naroda pri narodu. Narodnostne zasluge ZZZD so zato v naših časih naravnost zgodovinskega značaja in zaslužijo, da se v javnosti močno poudarijo.

Te povezanosti slovenskega delavstva s slovenskim narodom je pa naše delavstvo lahko še iz drugega razloga veselo. Od te vzajemnosti ima naše delavstvo tudi svoje stanovske, strokovne in gospodarske koristi. Zahteve našega delavstva so zahteve vsega našega naroda. Kdor proti našemu delavstvu nastopa, nastopa proti našemu narodu. In narod ne bo dopustil, da bi kdo njegove člane zapostavljal ali celo zatiral. Nastop vsega naroda je pa moč, ki jo bo moral spoštovati in upoštevati vsak, pa čeprav še tako mogočen kapital.

Naše delavstvo torej ostane zvesto svojemu narodu in obljublja zvestobo in vdanost svojemu voditelju. To zvestobo in to vdanost bo pa narod in voditelj znal ceniti in ga nagraditi. Jeseniško in visokogorenjsko delavstvo je prišlo v položaj, ko potrebuje te narodove in njegovega voditelja zaščite in pomoči.

Dva glavna smotra zasleduje ustvaritev enotnega regulacijskega načrta:

1. Smotrno in gospodarsko izvedljivo ureditev že obstoječega dela mesta v smislu novodobnih urbanističnih načel.

2. Sistematično ustvarjanje novih mestnih predelov z vsemi potrebnimi akcesorji ter organsko povezavo teh s parcelno obstoječimi predeli in osrednjim delom mesta.

A) Današnje stanje:

a) Geomorfološki, geološki in klimatični podatki.

Jesenice leže v spodnjem delu Dolinske Save s popularnim nazivom Dolina. Desni breg tvori strmo pobočje Mežakle, sestoječe v spodnjem delu iz spodnje triadnih in srednje triadnih skladov (Werfenski škrljavec, školkoviti apnec), v zgornjem pretežnem delu pa iz Dachsteinskega apnenca, ki pripada zgornji triadi. — Levo pobočje doline pa tvori Mirca oziroma Karavanke, ki sestoji spodaj iz karbonskih plasti (glinasti škrljavec, kremenasti peščenjaki), zgoraj pa iz apnencev (Trogkofelskih skladov, ki pripadajo spodnjemu permu. V višjih legah se ponekod pojavlja keratofir (kremenjakov porfir zelenkaste, ponekod tudi temno-rdečkaste barve). Na Trogkofelskem apnencu leži Trbiška bregčija vzhodno od ceste proti Sv. Križu. Ta je razgaljena v odprti steni in tvori razmeroma precejšnjo nevarnost za plazove, ker leže Trogkofelski skladi v globini na karbonskih škrljev-

cih. Taki podori so se že vršili v davnih dobah v skrajnem delu Jesenic (nasproti kolodvoru), toda sledovi teh so že porasli z vegetacijo in tudi pobočje je temu primerno izravnano. Pod Mirco pa je položaj nekoliko resnejši, ker obstaja že danes možnost manjših ali večjih podorov, ki bi ogražali naselja v bližini tega kraja. Dno doline same sestoji na obeh straneh Save iz pretežno diluvialnega proda, ki prehaja v globini v konglomerat. Hrenovico in bližnje dele pa pokriva nagromadeno kamenje, ko se je v diluviju ali pa morda še poprej izvršil iz desnega pobočja velikanski podor, ki je segal celo do Karavanškega vznožja. Prav ozek pas v Savi in njeni strugi pa sestoji iz najmlajših, to je

aluvialnih naplavin, nižinski teren, v kolikor sestoji iz diluvija, je ugoden za stavbne svrhe. Tik pod pobočji iz ene ali druge strani je pa treba temu primerne pozornosti.

Jesenice so važen industrijski kraj (težka železarska industrija) in predstavljajo z ozirom na svoj položaj zapadno-severna vrata v našo državo. So naravno izhodišče za turistični promet v Julijske Alpe, kakor tudi v Blejsko in Bohinjsko kotlino. Ta dva faktorja, to je težka industrija in tujski promet je treba z ozirom na bodoče upoštevati. Kmetijstvo je malo ali skoraj nič zastopano. Vendar pa se je v programu tudi tej panogi narodnega gospodarstva posvetilo dovolj pažnje. (Dalje prihodnjič.)

Kaj nas tepe

Zmerom smo bili takšni, da smo s stališča katoliškega svetovnega nazora razmislili vsa vprašanja, ki se tičejo človeške družbe in smo bili vedno na jasnem, kaj je prav in kaj ni, kaj je škodljivo in dobro, in vselej smo se čutili tudi dolžne, da pravilnosti in koristnosti posredujemo drugim, ki po svojem nazornem gledanju niso mogli najti prave poti. Tem vrednotam, s katerimi so se lahko svobodno okoriščali vsi, tudi tisti, ki so nas in nas še imajo zgolj za slepe podanike, nismo nikoli stavili nobene cene ali pogoje, pač pa smo nasprotno v krščanski ljubezni do bližnjega rajši sami trpeli škodo. Ta škoda pa je bila tem večja, čim zaupljivejše in izdatnejše je bilo naše posredovanje, zakaj nasprotniki so čutili zmerom potrebo, ki je logična posledica njihovega svetovnega gledanja, da nam namesto hvaležnosti ali vsaj spoštovanja vračajo prezir ali celo sovražnost. Ta njihova protitež je že zaradi tega negativna, da si pred nepoučeno javnostjo lažje prisvajajo dela, ki jih ustvarja po obliki blaginji težeča katoliška skupnost. Tako je zmerom bilo v večji ali manjši meri in tako je tudi danes. Jesenice so nam lahko lep zgled.

Posledica naše pravičnosti.

Nihče od naših javnih delavcev se ni nikoli vprašal, kakšno gmotno korist bo žel s tem ali onim delom, ki ga je v službi naroda ustvaril, pa naj bi bilo to samoupravnega ali socialnega in prosvetno kulturnega značaja. Nihče od njih ni pomišljal žrtvovati ves svoj čas in moči, če je šlo za resnične koristi in napredek družbe, ni pomišljal in ne pomišlja podrediti svoje, večkrat življenjsko važne potrebe potrebam občestva. In na kaj ta krščanska pravičnost, ki je v takem delu in ga vsehkozi spremlja, skoro zmerom trči? Če rečemo, da na zasmeh, je miho rečeno. Če ni očitati dobrim delom, se nam očita bojazljivost in ponižnost, ki »tepe nas same«. V boljšem primeru smo neumni poštenjaki. Toda prav to nam je v zadoščenje, zakaj tisti, ki tako govore in mislijo, dokazujejo sebi v brk, da niso poštene, pač pa samo neumni ali — resnim povedano — zavestno krivični.

Naša poštenost — njihovo orožje.

Kakor je ta naša lastnost nasprotnikom trn v peti, ki se izruvati ne da, tako jim prečestokrat nudi nešteto prilik, da jo nemoteno izkoriščajo v oporo svojih, prvenstveno političnih zagat, pa naj je to v skladu z njihovimi javnimi funkcijami ali ne. Dobrodošla jim je ta naša poštenost recimo v občinskem odboru, ki jo zavrtje in prikažejo kot posledico majhnosti, ponižnosti in strahopetnosti pred zgornjimi opozicijskimi predsedniki, ki temu harmonične-

mu upravnemu telesu prav zaradi te njegove lastnosti, kljub vsej svoji zvitosti nikakor ne morejo blizu.

Ali naša poštenost industriji škoduje?

Če upoštevamo dejstva zadnjih mesecev, moramo reči odločni »da«. Vprašamo samo, ali naj bi bila poštenost, ki preveva telo našega delavstva pri industriji, zmerom povod, da se to delavstvo ne samo zapostavlja in izigrava, ampak celo zasmehuje in ponižuje, meče prvo na cesto in prvo kaznuje; saj poštenjak bo molčal, poštenjak bo potrpečljiv in poštenjak bo celo toliko poštenjak, da ne bo hotel in ne upal očitati podjetju krivičnega ravnanja. Tako si samo mislite lahko, gospodje. Zato najprej po poštenjaki, saj bodo mogoče še potem o tebi pošteno mislili, če jih boš krivično poganjal na cesto, da se prej otreseš občutka, da ta vrednota res zamore enkrat potipati vest in postaviti na glavo vse teorije o »psihotehnikah in privilegirancih«.

Kot ta bič, pleten iz naše pravičnosti in poštenosti — da se tako izrazimo v večje razumevanje — tako se zlorablja tudi

naša ponižnost,

toda v še večji meri in vseh prilikah. Ponižni naj bodo zadnji, saj celo zasmehovanje prenašajo molče. Ni dela pri industriji za ponižnega, ni večjega napredovanja zanj, ni dobre besede, ni odgovornega mesta zanj, kako naj potem pričakujemo golo pravičnost. Naj bo to posameznik ali organizacija ali cel narod; če je ponižen in molče prenaša krivičnost šibkejšega, mu daje možnost, da strahuje in uničuje s svojim sovražnim bistvom družbo in socialni red, nas pa sili, da

zahtevamo spoštovanje

tudi zase, kot kulturnemu in političnemu telesu, ki ima vse možnosti in sredstva, najti tej zahtevi pozitivno rešitev. Izgovori v tej smeri so za nas po zadnjih izkušnjah brezpomembni. Kakor bo morala biti ta naša katoliška skupnost po pravilu sorazmerja vsepovsod upoštevana, tako se bodo morala tudi za posameznike, ki tej skupnosti pripadajo, najti zadostila, ki jim po krščanski pravičnosti pripadajo. Tu ne gre za prednjačenje te ali one skupine ali organizacije, ampak gre za enakopravnost, ki se nam je vsehkozi občutno kratila. To zahtevamo nazaj in pričakujemo tudi jamstev, da se ne bo po posameznikih pobijalo naše prepričanje o dobri volji odločujočih činiteljev, preprečiti vse, kar bi moglo buditi v nas sum, da smo še vedno prvi pri odpustih in zadnji pri sprejemih. Kdor pa še ne ve, naj si zapomni, da smo strujena večina, ki ima možnost odločati.

enega svojih prodajnih predmetov za »Spezialitet«. Ne vemo, komu je mogla tekniiti ta posebnost. Prav gotovo ne za vednemu Slovincu v obmejnem kraju.

Reklama. Kino reklame so včasih take, kot bi se hotele iz človeka norčevati. Če moramo že v filmih samih prebirati dvogovore in pojasnila o vsebini slike na platnu v medli hrvaščini, bi nam pač mogla lastništva kinematografov izven dvorane postreči s slovensko reklamo. Tako pa nas motijo hrvaški lističi na reklamnih deskah, ki opisujejo vsebino posameznega filma; slovenska reklama pa je taka, da se je moramo sramovati. Naj bi vsaj tam, kjer je mogoče, lahko rekli: »Na svoji zemlji svoj gospod!«

»Razor«. Šolsko leto so dijaki končali in upajmo, da bodo s svojo vrnitvijo poživili prosvetno in narodno obrambno delo na Jesenicah. V svojem društvu »Razorju«, ki so ga lani ustanovili, bodo priredili v počitnicah vrsto predavanj po geslu »Z Bogom za narode«, v katerih bodo predavali deloma sami, deloma drugi izobraženci. Obenem pa bodo, zvesti izročilu, priredili več prosvetnih večerov, na katerih bodo kazali sadove svojega dela. Zato že sedaj opozarjamo jeseniško javnost, da bo znala ceniti požrtvovalno delo, ki ga bodo vršili v vročih poletnih dneh naši dijaki, in s številnim obiskom njihovih prireditev podprla gmotno in moralno delo našega mladega izobraženstva.

Pomagajmo ranjnim z dobrimi deli!

V Ljubljani so uvedli lepo navado. Namesto dragih in razkošnih vencev kupujejo prijatelji, sorodniki in znanci umrlih pri mestnem poglavarstvu navadne smrekove vence, denar, namenjen za drage vence, pa darujejo za reveže. Tako je spomin umrlih počaščen dvakrat — z vencem in dobrim delom.

Tudi na Jesenicah so ubogi, ki bodisi pritiskajo na kljuko dobrih ljudi, bodisi take, za katere skrbi po svojih močeh Vincencijeva konferenca. Če bi posnemali v tem primeru Ljubljano, bi imeli na Jesenicah lepo število ljudi, ki bi bili hvaležni in bi imeli darovalci prijetno zavest, da so napravili, če že ne dobro, pa vsaj koristno delo, ki ne bo ostalo nepoplačano.

Vincencijeva konferenca bo brez dvoma poskrbela, da bodo dobili tisti, ki bodo sledili na-

šemu predlogu, cenene in lepe vence. V našem listu smo pa pripravljene objaviti imena vseh tistih, ki bodo namesto vence darovali za jeseniške reveže.

To in ono

Občina Jesenice opozarja vse davkoplačevalce, da morajo vložiti pri občini Jesenice najkasneje do 5. julija t. l. prijavo za odmero prispevka za narodno-obrambni fond. Prijave se dobe pri g. Kondradu Ažmanu, Obrtniška ulica. Vsem onim, ki bi prijave v določenem roku ne vložili, bo davčna uprava odmerila prispevek po podatkih, ki so ji znani in se kasnejše vloge ne bodo upoštevale.

Zanimivosti

Spageti na kilometre. Italija ima tri tisoč tovarn za špagete, v katerih naredijo vsako leto za 1 milijardo lir te tečne jedi. Od te ogromne množine močnega izdelka izvozi Italija samo 1%. Če bi vsa italijanska produkcija špagetov enega leta spojila v nit, bi mogli z njo štiri tisočkrat opasati zemeljsko oblo.

Vajenca

za krojaško obrt sprejem takoj. — Naslov v upravi »Na mejah«.

Petdesetletnica obstoja gasilnega društva na Dovjem

Polstoletno delovanje pomeni za vsako društvo že precejšnjo dobo. Preletimo v kratkih črtah zgodovino gasilske čete na Dovjem. Prvi pionirji gasilstva v naši občini so bili: Jakob Janša, Jože Košir, Ivan Skumavc, Ivan Brence in Ivan Mrak. Od teh je danes živ edino Jože Košir. Proti koncu leta 1899. so imeli ustanovni občni zbor. Načelstvo je prevzel Jakob Janša, blagajnik in podnačelnik je bil šolski upravitelj Franc Jeglič. Orodje so že imeli, saj so si nabavili vaščani že leta 1854. po nekem večjem požaru manjšo ročno brizgalno, ki spada kajpak danes že v muzej. S pomočjo dobrotnika, pok. duh. svetnika Jakoba Aljaža, ki je daroval vsoto 36 goldinarjev, ter s posojili, so kupili že dve leti po ustanovitvi novo snemalno brizgalno. Skoro istočasno je agilni odbor oskrbel obleke za članstvo.

Poleg opreme pa je širil tudi organizacijo gasilstva v naši dolini, saj je odbor ustanovil, predvsem pa Jože Košir, samostojno gasilsko društvo v Mojstrani. Precejšen inventar so imeli zaslužno spravljeno pri takratnem županu Šetinu. Ob 10-letnici pa so že proslavili blagoslovitev novega gasilskega doma in društvene zastave, za katero je nabral potrebni denar Janez Skumavc. Tako je društvo vedno bolj in bolj uspevalo. Ob 45-letnici si je nabavilo motorko. Za 50-letnico pa voz za prevoz motorke.

Za čim lepšo proslavo 50-letnice, katera se bo vršila letos, dne 2. julija, se društvo pripravlja že dalje časa. Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzel narodni poslanec g. dr. Albin Šmajd. Ob 8. uri zjutraj bo sprejem gostov pri turističnem vlakcu. Ob 10. uri maša za pokojne člane. Po maši sprejeto, nato pozdravi, govori in odlikovanje članov. Popoldne ob 3. uri velika tombola, katere glavni dobiček bo krava s tele-

tom, osem metrov drv, vreča moke in mnogo manjših dobitkov.

Društvo, kateremu predseduje Franc Rabič, ima 166 rednih in podpornih članov, tri častne člane in enega ustanovnega člana.

Gasilska četa Dovje pričakuje vsestransko številne udeležbe, kakor je bila ob njeni 45-letnici; saj je ta naš kotiček tako vabljiv, posebno v teh mesecih.

Otroške laži

Preden bomo pričeli o vzrokih laži, moramo izločiti pojav, ki nima z lažjo nobene zveze: otrokova bujna domišljija, ki je močna zlasti v predšolski dobi in se vleče vse do pubertete. Vsak, kdor se spominja svoje preteklosti, bo mogel najti za to primere. Spominjam se, da sem kot petletni deček pripovedoval dolge »storije« o »svojem bratu v Afriki«, čeprav brata sploh nisem imel. Morda me je k temu nagibal zoološki vrt, ki sem ga rad ogledoval. Otroci, ki se s slastjo vživljajo v take fantastične vloge, pač ne bo mogel razločevati resnice od neresnice. Saj si čisto še odrasli izmišljajo vse mogoče stvari.

Najpogostejše se dogaja, da lažejo otroci iz strahu, bodisi da izvira laž iz strahu pred kaznijo, palico ali strogimi besedami. Otroci poznajo starše mnogo bolj kot sami mislijo ali slutijo. Ze vnaprej namreč spozna otrok, da je kaznen naperjena bolj na prestop kot pa na namero, ki ga je privedla do kaznivega dejanja in da kazni staršev ni vzgojno sredstvo, ampak le maščevanje ali izliv jeze. Otroci imajo torej čisto prav, če se boji pretiravanja nervoznih in razdražljivih staršev, ki se ne morejo obvladati. Pogosta je navada zlasti meščanskih mater, da same prevzamejo kaznovanje s tem, da groze otroku z očetovo vrnitvijo. To je kajpak najmočnejši povod za laž: otrok bi morda takoj po izvršenem dejanju prevzel nase vse posledice, čakanje obljubljene kazni ga pa neverjetno muči. Ko pride oče, zna po navadi mati zatajiti in »zamazati« vse, kar bi mu bilo neprijetno ter mu prihraniti razburjanje in jezo; potem se ni čuditi, če bo šel otrok po isti poti. Poleg tega je treba pomniti, da na otroka ne vpliva ugodno od neobvladane jeze spakodran obraz niti vresčeč glas karajoče matere ali dolga moralna pridiga — otrok bo poskušal z lažmi najti sredstva, da se takim nevšečnostim umakne. (Dalje prihodnjič.)

Jeseniški kovinarji bodo le prišli do stanovanjske hiše

Pretekli ponedeljek se je vršila anketa, na kateri so razpravljali o zgradbi nove stanovanjske hiše za železničarje na Jesenicah. Znano je, da se morajo železničarji voziti v službo iz oddaljenih krajev: iz Bohinjske in Gornje savske doline in iz spodnjih krajev, kar gotovo ni dobro za izvrševanje njihove težke službe. Vsi ti bi radi prišli na Jesenice, ko bi dobili stanovanje v bližini svojega službenega mesta. Obstoj pa še vedno velika stanovanjska mizerija in pomanjkanje družinskih stanovanj. Denar za zidavo poslopja bo dal sklad za zgradbo hiš železničarjem, ki je bil osnovan še za časa, ko je bil dr. Korošec prometni minister. Gradbeno zemljišče bo dala na razpolago železniška uprava, ki ima v posesti več stavbnih parcel. Na tej anketi se je razpravljalo predvsem za prostor, ki bi bil najbolj primeren za zgradbo, zlasti da bi bila v skladu z regulacijskim načrtom jeseniške občine. Upamo, da bo v kratkem prišlo do pričetka gradnje in da ne bo prišla kakšna nepredvidena zapreka, ki bi preprečila to prepotrebno akcijo za železničarje.

Za elektriko

vse najcenejše in ugodnejše pri
Jože Markež
elektrotehnično podjetje
Jesenice, Murova, tel. 605

Pijte in jejte poceni in dobro

Kdor hoče poceni jesti, pride

v Krekov dom

Kdor hoče dobro jesti, se abonira

v Ljudski kuhinji

Kdor hoče dobro in poceni piti, mora priti

v Katakombe

Belo namizno vino din 10 — liter

*Varno
naložite svoj
denar!*

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA JESENICAH

obrestuje vse stare in nove vloge po 4%. Nove vane pa po 5%. Vaš denar je varno naložen pri njej. Zanj garancirajo hranilnične rezerve, kakor tudi vsi združni člani z vsem svojim premoženjem. Najmanj stokratna je ta garancija.